

ERDÉLYI GAZDA

ÁLTALÁNOS MEZŐGAZDASÁGI HETILAP.

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Megjelenik minden szombaton.

SZERKESZTŐSÉG:

Kolozsvárt, belközép-utca 11. szám,
hová a lap szellemi részét illető közlemények czimzendők.

Kéziratok nem küldetnek vissza.

Előfizetési ára: egész évre 4 frt, félévre 2 frt.

Az erdélyi gazdasági egylet tagjai ingyen kapják

KIADÓHIVATAL:

Kolozsvárt, belközép-utca 11. szám,

ide küldendők a hirdetések, mindennemű mellékletek, előfizetési és hirdetési pénzek, valamint a reclamatiók.

Hirdetések a legolcsóbb árszabály szerint vétetnek fel

TARTALOM.

Az állatbiztosítási törvényjavaslat tervezetek III. Kis Emil. Lóhere és luczerna versenye.

Kormányintézkedés.

Marhalevelekben tilos a kóros állapot igazolása. — Bivalyész esetén a korlátozások a sertésekre is kiterjesztendők.

Egyleti élet.

Az erdélyi Gazdasági egylet igazgató választmánya január 29-én tartot gyűlése.

Irodalom.

A gazdának legnagyobb szüksége van haszonállataira. — Gazd. állattani munka.

Rövid szakközlemények.

A gyökénvények elrakása. — Megengedhető-e czukorrépat istállótrágya hiányában folyton műtrágyázott földbe vetni? — Kísérletek idegen fákkal. — A legtekélyesebb műtrágya a szőlő és gyümölcsfára.

Vegyesek.

Gyászhir. — K.-monostori gazd. tanintézet 25 éves jubiliuma. — Borkivitelünk és a mesterséges borokról szóló törvény. — Gibraltár kereskedelme Ausztria és Magyarországgal. — A keleti körutazás programja. — A „Hungária” műtrágya-gyár pályadíja. — Tejgazdaság. Kerestetik 50 q. zászóló-zab. — Kertbirtokokosok figyelmébe. — Szarvasmarhák eladásának és vásárlásának közvetítése.

Piaczi értesítő.

Hirdetések.

Az állatbiztosítási törvényjavaslat tervezetek.

III.

„A lovak és szarvasmarhák biztosításáról” szóló I. számú törvényjavaslat szövetekezeti alpra kíván ugyan helyezkedni, azonban, mert a legfőbb vezetést az állam magának tartja fenn s a szövetekezeti belügyeibe egyébként is, és pedig lényegesen beavatkozik, a mint ezt már megjegyeztük, az csak névleg lesz szövetekezeti alapon való biztosítás, de valójában nem, s mert a szövetekezeti tagok a biztosítási ügyeket nem önmaguk fogják vezetni, senki sem fog csudálkozni azon, hogy az érdeklődés majdnem semmi leend, minek aztán az lesz a következménye, hogy azon nagy előny, mely a szövetekezeten rejlik, nem fog érvényesülhetni.

A hivatkozott törvényjavaslat a biztosítás céljául a ló- és szarvasmarha állományban előforduló elhullások okozta veszteségek kárpótlását tüzi ki, s e végett elrendeli, hogy minden egyes község s illetve körjegyzőség területén állatbiztosító szövetekezeti alakítsák, de csakhamar ellentmondásba jön magával, a midőn a szövetekezeti alakítását az állattulajdonosokra bizza, s csakis ott

rendeli el a megalakítást, hol az állatlétszám alapján számított többség ehez hozzájárul. Vagyis, ha a többség a szövetekezeti megalakítani nem akarja, azon községben nem lesz szövetekezeti, s az állatokat egy másik szövetekezeti területén sem lehetvén biztosítani, az ezen községben előforduló elhullások okozta veszteségek kárpótolva nem lesznek.

Ha azt látjuk, hogy a tüzbiztosítás áldásos intézményénél, daczára az alacsony díjtételeknek s daczára a sokszor tulbuzgó minden ajtón bekopogató s ékes beszélő tehetséggel megáldott ügynökök minden igyekezetének a nép nagytömege évtizedeken át nem volt képes felfogni, s még ma is számtalan azon községek száma, hol egy-két épületnél több biztosítva nincs, holott az egyszerű nép is tudja azt, hogy ha szomszédja háza kigyulad, akkor az övé is veszélyben forog, míg más oldalról a nép ragály- vagy járványban egyáltalán mit sem hiszen, ha azt látjuk, hogy az életbiztosításról az alsó néposztálynak még csak fogalma sincsen, s ez még a műveltebb közép osztály nagyrésznél is terra incognita, ha azt látjuk, hogy a szövetekezeti alapon való biztosítás, évtizedek kísérletei után is, a műveltség sokkal magasabb fokán álló nyugati államokban sem felelt meg céljának, s okulva a tapasztalt példákön legujábban is Svájc és Bajorország az állami kötelező állatbiztosítás terére léptek: akkor a legoptimisztikusabb felfogás mellett sem lehet reményünk arra, hogy nálunk a nép nagytömege még évtizedek múlva is belássa az állatbiztosításnak üdvös voltát és önkényt szövetekezeti alakítson s bátran állíthatjuk, hogy szegény vidékeken, hol a nép a műveltségnek nagyon is alacsony fokán áll, a műveltebb néposztálynak is minden igyekezete, hogy szövetekezeti alakítsák, bajtörést fog szenvedni, s a ki hazaj viszonyainkat, népünk jellemét, gondolkodás módját ismeri, annak műveltségi állapotát nem hagyjafigyelmen kívül, az előtt tisztán fog ájni, hogy hazánk községeinek felerészében még hosszú évek múlva sem leend szövetekezeti.

A törvény tehát épen ott, hol erre a legnagyobb szükség lenne, nem fog segílyt nyújtani, s ily helyeken nem lesz segítve azokon sem, kik a biztosítási intézmény áldásos voltát felfogva, szövetekezeti alakítására készek lennének.

A javaslat a sertéseket és juhokat a biztosítás köréből feltétlenül kizárja, s ilykép megakadályozza azt, hogy még ott is, hol meg van a hajlam a szövetekezeti alakítására, a sertés- és juhtenyésztőnek kára, mely igen sok esetben a ló- és szarvasmarhák elhullásának is nagyobb, megtéríthető legyen.

A 29 f. rendelkezése szerint, és pedig tekintet nélkül arra, hogy a 31 f. értelmében a biztosítási

tási díjak esetleg annak kétszeres összegében is kivethető, országos állatbiztosítási alap gyűjtése céljából a biztosítási díjak a szükségletnél 5%-kal nagyobb összegben állapíthatók meg.

Mi ezen intézkedést jogosnak és igazságosnak nem tarthatjuk. Mert habár czélszerű és szükséges is országos állatbiztosító alapról gondoskodni, de annak nem az az útja, hogy a biztosító, kinek egy pár év múlva talán egyetlen jószága sincs, a másik javára, kinek az előbbi években jószága épen nem volt, biztosítási alapot teremtsen. Avagy hol találjuk fel az igazságot abban, hogy ha egyes vidéken még évtizedek múlva sem leend egyetlen szövetekezeti sem, azok részére a másik vidék gyűjtse a biztosítási alapot?

A mi már speczialiter az erdélyrészi viszonyokat illeti, e tekintetben a törvényjavaslatot még kevesebb megnyugvással lehet fogadnunk.

Ugyanis köztudomásu dolog, hogy az erdélyi részek legtöbb vidékéu a nép műveltségi foka oly alacsony, miként a szövetekezetről s annak előnyeiről a legkisebb fogalma sincs, s ezt vele megértetni emberi halandó nem lesz képes, e mellett pedig gyanakvó természetű s a műveltebb néposztály jó tanácsát megfogadni nem hajlandó, tudjuk továbbá, hogy számtalan irni olvasni nem tudó oly gazda van, ki 20—100 darab nagy jószággal rendelkezik, míg másfelől a községben lakó egy-két birtokosnak alig 10—20 darab a jószág állománya. Ily körülmények közt bizonyos az, hogy az erdélyi részekben szövetekezeti csak imitt-amott fognak alakulni, s mert ezek az alföldi és dunántúli műveltebb vidékeken minden esetre nagyobb számmal fognak létesíttetni, és így ez utóbbi vidékeken az állattenyésztés felvirágozni fog, annak természeteszerű következménye leend, hogy az erdélyi részek által tenyésztői nem levén képesek versenyezni az alföldi és dunántúli tenyésztőkkel, nálunk az állattenyésztés feltartóztatlanul hanyatlani fog.

A midőn tehát a törvény azt czélozza, hogy az állattenyésztés felvirágoztassék, az erdélyi részekben épen az ellenkezőt fogja elérni, s e mellett nálunk nem érzük el azon czélt sem, hogy az állategészségügy javíttassék, a szenvedett kár megtéríttessék, miután szövetekezeti községünknek legfelébb 1/10-ed részében ha lesznek.

Ezen kívül az erdélyi részekben létesítendő szövetekezetre névze különösen sérelmes lesz a 28 f. azon rendelkezése, mely szerint a biztosító díj czimén szükségelt összegnek 1/3-ad része az ország területén levő összes szövetekezetre a náluk biztosított érték arányában vetendő ki.

A dolog ugyanis úgy áll, hogy az erdélyi faj

Mauthner Ödön

A legjobb magvak

magkereskedésében

Főüzlet: **BUDAPESTEN** Fióküzlet:
Andrássy-ut 23. szám. Koronaherceg-utca 18.
Központi raktárak: Rottenbiller-utca 33.

Az új főárjegyzék, mely egyedüli a maga nemében, kívánatra ingyen és bérmentve küldetik. 203 (6-52)

marhából körül belül 1 hull el addig míg a nyugatiból 6, másfelől pedig elismert dolog, hogy a hegyes vidéken az állat sokkal életerősebb, mint az alföldön, s ilykép nálunk sokkal kevesebb az elhullás s a betegség, a járvány kevésbé pusztít mint az alföldön.

Az alföldön a nyugati faj nagyobb mérvben tenyésztő más vidékeken előálló kárösszeghez tehát az erdélyi részeken alakulandó szövetkezetek nagyobb $\frac{1}{10}$ -kal fognak járulni, mint a mennyi az őket ért veszteség arányában illetné, s e tekintetben a 31 §-ban foglalt correctium sem fog segíteni.

Ha már általánosságban is hátrányos a törvényjavaslatnak azon tervezete, hogy a sertések és juhek a biztosítás köréből egyáltalán kizárassanak, még inkább hátrányos ez az erdélyi részek speciális viszonyait tekintve, mert nálunk a sertés és juh tenyésztést a szarvasmarha és lótenyésztéstől elválasztani nem lehet, nálunk a sertés juh tenyésztés csaknem oly fontossággal bír, mint a szarvasmarha és lótenyésztés, a középbirtokos osztálynál pedig határozottan nagyobb fontossága van, nálunk a középbirtokos osztály csaknem minden nagyobb kiadását a sertés- és juhtenyésztésből fedezi, s ha a sertések és juhek kártalanítása meg nem állapítatik, azok tenyésztése a minimumra fog leszállani, ez pedig nem lehet nemzetgazdasági érdek.

Ha tehát a törvényjavaslat aként nem módosítatik, hogy a sertések és juhek is bevonassanak a biztosítás körébe, és másfelől lehetővé nem tétetik az, miszerint minden egyes állattulajdonosnak alkalom adassék állatjait biztosítani — az állatbiztosítási törvénynek az erdélyi részek vajmi kevés vagy éppen mi hasznát sem fogják venni, s egy bizonyos, hogy nálunk az állattenyésztés hanyatlani fog

(Folyt. köv.)

Kis Emil,
szilágymegye aljegyzője.

Lóheré és luczerna versenye.

Pár évvel ezelőtt, mielőtt gazdáink belátták a heremagvak termelésének jövedelmezőségét, hazarészünkben mindenütt mint takarmány a pillangosok közül a luczerna dominált. Közép és kis birtokosok vetett takarmányt alig természetek mást mint luczernát. És ha a viszonyokat nem mérlegelve, elvontan hasonlítjuk össze a lóherét és luczernát mint takarmány növényt a mérleg az utóbbi javára billen. Előre bocsátjuk, mint általánosan ismert tény, hogy a luczerna talaj és klíma tekintetében sokkal igényesebb mint a lóhere. Nedves hideg talajban, kivált vizes altalaj mellett nem diszlik. Melegebb klímát és bővebb csapadékot kíván mint a lóhere. Vannak hazarészünknek magos fekvésű helyei, hol a lóherét luczernával helyettesíteni nem lehet, de hazarészünk nagy részén szép sikerrel termelhető.

Ezek előre bocsátásával vizsgáljuk most előnyeit a lóhere felett mint takarmány növénynek. Egyik legfőbb előnye, hogy hasonló jóságú és táp-dus takarmány nyújtása mellett jóval olcsóbb mint a lóhere. A lóhere három-négy évig diszlik, míg a jól sikerült luczernás 8—10 évig eltart. Az elsőnél a művelési és vetőmag költségei 3—4 évre az utóbinál 8—10 évre oszlanak meg. A luczerna hozama — oly neki megfelelő helyet és időjárást értve, hol évente 4 kaszálást ad — nagyobb mint a lóheréé; felméhet kat. holdanként 70—80 q-ra. És ne hadjuk említés nélkül azon, kivált nálunk Erdélyben fontos tulajdonságát, hogy tavasszal az első zöld takarmányt nyújtja. Mert az őszi bükköny termelése, mely a luczernánál is korábbi zöldtakarmányt ad, nálunk nagyon problematikus. Nincsenek is kísérleteink vele. De a priori sem nagyon ajánlható, mikor még a dunántúli rész szelidebb telei alatt is többnyire kifagy. A biborherével, mely a nagy teletet is kiállja és Sweitzban a legkorábbi zöldtakarmányt szolgáltatja, nálunk kísérlet nem tétetett, arról sincsenek adataink, hogy termelése kifizetődő-e. Így egyedüli korai zöldtakarmányunk a luczerna marad.

Igy állunk csupán mint takarmány növényt hasonlítva össze a lóherét és luczernát. Két-három éve azonban nagy lendületet vett hazarészünkben a heremagvak termelése. Illetve csak egyről szól-

hatunk a lóheremag termeléséről. És most a lóhere dominál a luczerna fölött. Pedig ha a két növény mag termelését hasonlítjuk össze, szintén a viszonyokat nem tekintve, melyeket később kívánunk számításba hozni, a mérleg újból a luczerna javára dül. E két növény hozamára összehasonlító kísérleteink nincsenek, de a gyakorlatból hozzávetőleg tudjuk, hogy ha mindkét növény sikerült, körülbelül egyforma a mag hozamuk. De itt is van egy előnye a luczernának: termékenyülése biztosabb, mint a lóheréé. Nincs annyira alávetyve az időjárásnak és a termékenyülést közvetítő poszmeheknek.

Mielőtt most a heremagvak kereslete, kínálata és értékesítésének összehasonlítására térnénk, vizsgáljuk mi oka lehet mégis, hogy a luczernát enyi előnye dacára a lóhere mind szűkebb körre szorítja. Kell valami oly hátrányának is lennie, mely a küzdelemben a megveretésével végződik. Hátrányát pár szóban kifejezhetjük: hosszú tenyész idejével vetés forgóba bajosan illeszthető. Hosszu vetésforgót pedig csak nagyobb birtokon lehet alkalmazni és ott is ismerjük hátrányait. Míg a vöröshere 3—4 éves tartamával könnyen beilleszthető bármely vetésforgóba. Az intexsiv gazdálkodás terjedésével ezért hódít a lóhere és van nagyobb kereslete a magjának.

Ezen keresletet látva gazdáink, karolták fel a lóheré növény és mag termelését. Ez örömkre szolgál. De már az nem, hogy a lóheré termelés nálunk nem jelenti egyszerűen az intenzívebb gazdálkodás felé való törekvést is. Azt várjuk, hogy a lóhere termeléssel felismerjük vagy előnyét mint nitrogén gyűjtőnövénynek és előnyös vetésforgóban termelve egyik alapját képezze az intenzívebb gazdálkodásnak. De ezt hijában keressük. Gazdáink nagy része kik lóheremag termeléssel foglalkoznak, nem természetlik okszerű vetésforgóban, vagy jobban mondva semmiféle vetésforgóban nem természetlik, hanem táblán kívül. Így luczernát is éppen úgy termelhetnének.

Külföldön a vetésforgóba való illeszthetése tette annyira keresetté a lóheremagot. Ezért, t. i. a külföldi nagy keresletért örvend oly magas áraknak a lóheremag nálunk is. De viszont azt látjuk, hogy a luczerna mag ára is éppen oly magas, emellett a kereslet folyton tart, míg kínálat a termelők részéről jóformán semmi.

Ezekből röviden levonhatjuk következtetésünket. Nem kívánjuk, hogy oly mértékben termeljék a luczernát mint lóherét, ha azt általában vetés forgóba kívánjuk alkalmazni és haza részünkben az okszerű vetés forgók alkalmazása terjedése nagyon obajtandó. De ne hanyagoljuk el a luczerna termelését: táblán kívül minden gazdaság vagy legalább legtöbbje termelheti. Mint takarmány növény nagyon kifizetődik és a magtermelése is szép hasznot biztosít termelőjének; ha többet nem annyit minden körülmények között, mint a lóheremag termelés.

Kormányintézkedések.

Marhalevelekben tilos a kóros állapot igazolása. Tudomásomra jutott, hogy egyesek a marhaleveleknek az állatok leírására szánt rovatába az állatok egészségi állapotát jelző egyes kifejezéseket (pl. kehes) beiratnak, arra számítva, hogy a vevő vagy irástudatlan vagy ily bejegyzésekre nem ügyel s így a szavatosság alul megmenekülhetnek. Tekintettel arra, hogy a marhalevél-kezelők egyes állatok bizonyos kóros állapotának a marhalevelekben való igazolására jogositva és hivatva nincsenek s ily igazolásnak a marhalevélben egyáltalán helye sincsen, ezennel megtiltom, hogy a marhalevél-kezelők az állatok egészségi állapotára vonatkozólag a marhalevelekbe egyebet beleírjanak, mint a mi a marhalevél-ürlapokra nyomtatott egészségi bizonyítvány által a fennálló szabályok értelmében igazolandó. A jelen rendeletembe ütköző eljárás megtorlása iránt az 1888: VII. t. cz. végrehajtására kiadott rendelet 17. §-a iránytadó. Erről a közönséget tudomásvétel és illető közegeinek megfelelő utasítása végett értesítem. Kelt Budapesten, 1894. évi január hó 16. Bethlen s. k.

Bivalyvész esetén a korlátozások a sertésekre is kiterjesztendők. Minthogy a gyakorlat

terén szerzett tapasztalatok és a tudományos alapokon megejtett vizsgálatok azt derítették ki, hogy a bivalyvész néven ismert betegség iránt a sertések is fogékonyak, illetve ezen betegségnek a bivalyoknál történt felmerülése alkalmával az óvórendszabályok be nem tartása esetén a sertések is hasonló tünetek közt betegednek meg és pusztulnak el: az 1891. évi december hó 2-án 63,832 III/8. sz. a. kelt körrendelettel kapcsolatosan ezzel elrendelem, hogy a bivalyvész fellépése esetén az ezen körrendeletben előirt állategészség-rendőri intézkedések és forgalmi korlátozások a sertésekre is kiterjesztendők. Kelt Budapesten, 1894. jan. 20. A minster helyett: Miklós Ödön, államtitkár.

Egyleti élet.

Az erdélyi gazdasági egylet igazgató választmánya január hó 29 én egyleti elnök Szabó József elnöklété alatt gyűlésezett.

Jelen voltak: báró Josika Gábor, Benkő Mihály, Reich Albert, báró Mannsberg Sándor, Gyárfás Benedek, Filep István, Eöry Tivadar, Molnár Sándor, Sipos Gábor, dr. Szentkirályi Kálmán, Jakab László, dr. Szentkirályi Ákos.

A mult ülésnek felolvasott jegyzőkönyve tudomásul vétetvén, a folyó ülés jegyzőkönyvének hitelesítésére fölkértek Gyárfás Benedek, Benkő Mihály és Reich Albert tagtársak.

A betérjesztett pénztári jelentés szerint az egylet mult havi összes bevétele 3561 frt 36 krt, összes kiadása 2859 frt 90 krt tett és így áthozott erre a hónapra 701 frt 46 kr, mely tudomásul vétetett.

A magyar mezőgazdák szövetkezete által Kolozsvárt létesíteni czélzott fiok ügyében beadott bizottsági jelentés tárgyalatván, a szövetkezet fölkérte határozatott, hogy nem volna-e hajlandó a fiokot itt egyelőre 100 üzletrésszel felállítani?

Az „Adriai“ biztosító társulattal kötendő szerződés beható tárgyalás után pótlás és ügyészi revisio végett a bizottságnak visszatartott.

A földmiv. ministernak a gazdasági tanácsadói intézmény ügyében kelt leirata tudomásul vétetett.

Szilágymegye alispánja ajánlatára Kiss Emilnek „Állami kötelező állatbiztosítás“ című művéből 1 példány a könyvtár részére való megrendelése határozatott.

Az erdélyrészi méhészt egylet kérelmére szakközlönyének — A „Méhészeti közlönynek“ — ez évben is 150 frttal való támogatása határozatott.

Seben-, Udvarhely-, Háromszék- és Szilágymegyei válasza a növendék szarvasmarhák levágásának korlátozása ügyében tudomásul vétetett.

Egyleti elnök előterjeszti az adó novella ügyében az országos gazdasági egyletnek hozzá intézett megkeresését, mely ügyben az egyleti elnök elnöklété alatt báró Josika Gábor, Gyárfás Benedek, Benkő Mihály, dr. Szentkirályi Kálmán és Sipos Gábor tagtársakból álló bizottság küldetett ki; mellyel az ülés véget ért.

Irodalom.

A gazdának legnagyobb szüksége van hasonállataira. Ennek természetes következménye, hogy már saját érdekében is azokat jó kondícióban kell tartania, megbetegedés eseteiben gyógykezeltetnie és minél hamarabb hasznavehetővé tenni. De számtalan esetben lehetetlen a távol lakó állatorvos tanácsát idejekorán kikérni s akkor a gazda kitűnő hasznát veheti egy oly állatorvosi tanácsadónak, mint a minő a Bornemissza Zoltán által irt „Állatgyógyászat“ című munka, melynek II. kiadása a jövő héten fog megjelenni. Ezen kiváló munka a legnagyobb elterjedtségnek örvend azért, mert benne nemcsak a képzett állatorvos de a praktikus gazda tanácsát is fölleli mindenki. Ezenkívül a belsőleg adandó gyógyszerek adagja és adagolási módja, valamint ideje mindenütt világosan és érthetően van kifejezve. A Bornemissza Zoltán „Állatgyógyászat“nak egyetlen gazdánál

sem volna szabad hiányozni, már azért sem, mert az ára, mely 264 oldalnyi terjedelme dacára csak 1 frt 20 kr-ra van szabva, olyan, hogy minden rendű és rangú gazda megszerezheti azt. A most megjelenő második kiadás legjobban igazolja a munka kitünőt voltát, mely Lévai Mór könyvnyomdász kiadásában Ungvárt fog megjelenni, hol 1 frt 20 kr-ért és 10 kr. bélyeg beküldése ellen kapható.

Gazd. állattani munka. A magyar orvosok és természetvizsgálók vándorgyűlésének központi állandó választmányja 100 aranyas pályadíjat hirdetett egy a mezőgazdák, kertészek és szőlősgazdák használatára irandó gazdasági állattan részletes tervezetere. A választmány, mely legkiválóbb hazai tudósainkat számolja tagjai közé, a beérkezett pályatervezetek közül a babért s egyben a 100 aranyat: dr. Lovassy Sándor gazdasági tanintézeti tanárnak ítélte oda kit egyuttal megbízott a hézagot pótló mű megírásával

Rövid szakközlemények.

— **A gyöknövények elrakása** A takarmányrépa és burgonya eltevése egyformán történik, ezek nem igen kényesek. A murokrépa ellenben nagyon kényes s eltevésére nagyobb gondot kell fordítani. A murokrépa meleg és hideg iránt egyaránt kényes s téli eltartása nagyban való termelésnél ritkán esik meg veszteség nélkül. Kisebb mennyiségű száraz földdel vagy homokkal rétegezve, szellős pinczében tartható el. Rakásban a gyöknövények eltartása akként történik, hogy $1\frac{1}{4}$ — $1\frac{1}{2}$ m magas prismát készítünk, melyet burgonyánál fenyőággal takarunk le, a mely azonban ennek hiányában semmi szín alatt sem pótlendő szalmával vagy burgonyaszárral, mert ez anyagok egyrészt rothadást idéznek elő, másrészt pedig az egerek férnek a burgonyához és az általuk készített utakon keresztül a fagy is behatolhat. A földdel való letakarás úgy történik, hogy a rakástól mintegy 65 cm-re a rakás körül árkot huzunk és a kiemelt földet a rakásra helyezük, nem egyszerűen rádobva azt, hanem rétegenként helyezve a rakásra alulról fölfelé. A gerinczet egyelőre nem takarjuk be, hogy a képződött gőzök eltávozhassanak; nedvesség ellen e nyílás fölé deszkákat alkalmazhatunk, amint az idő hidegedni kezd, e nyílást is betakarjuk és a fagyok beálltával a takarót vastagítjuk. Erős télen nem elég a földtakaró, hanem szalmás trágyát vagy tengeriszárt is föléje kell rakni. A rakás körül huzott árok nagyban hozzájárul a rakás helyének szárazan tartásához.

— **Megengedhető-e cukorrépa istállótrágya hiányában folyton műtrágyázott földbe vetni?** E kérdésre egy boroszló-vidéki azon választ adá, hogy minden állati trágya nélkül cukorrépa legjobban eredményesen termelt 100 kg. chilisalétrom és 150—200 kg. 18%-os superfoszfát alkalmazásával. Nagy előnye e trágyázási módnak, hogy a gyom nem szaporodik el. A chilisalétromot az első kapálás után mint fejtrágyát adá és a cukortartalom igen kedvező volt. Dr. Holdefleiss szerint azelőtt a cukorrépa trágyázása csakis műtrágyával volt szokásban. Csak a Vilmorin-répa volt az istállótrágyázás elviselésére képes. A cukorrépa-termelés műtrágyával azonban föltétlenül olcsóbb. Egy gazda kísérletet tett s egyenlő területen egyik parcellán istállótrágya után 176 q cukorrépa nyert, trágya nélkül 125 q termése volt. Ezután mindkét parcellát műtrágyázta s a termés mindenképpen 200 q lett. Az előbb istállótrágyázott területre 1 q chilisalétromot és 2 q 16%-os superfoszfátot alkalmazott, míg az istállótrágyában nem részesült talajra 1.5 q chilisalétromot és 3 q superfoszfátot. Nagyban helytelen eljárás azonban az istállótrágyát cukorrépa-trágyázás céljára hosszabb ideig eltenni, mert a hosszú ideig való tartogatásnál a trágya tömegéből igen sok veszendőbe megy.

— **Kísérletek idegen fákkal.** A bajor erdészek az utóbbi időben külföldi fák tenyésztésével is foglalkoztak, s ez alkalommal részben kedvező tapasztalatokat tettek; valószínű ugyanis, hogy a külföldi, főleg amerikai faszükségletet Közép-Európa maga fedezheti. A kísérleti fák közül megemlítenedők: a weymouts fenyő, mely a hónymást jobban bírja, mint rokonai; a douglas fenyő, melynek

törzse 25 év alatt 2 láb átmérőjű lesz; a lawson ciprus, mely már 12 év múlva magot hoz, a melynek kitünő fája gyömbérszagu és a rovarokat elűzi a nordman jegenyefenyő, a japáni vörösfenyő, az óriási thuja és mások. Mindenesetre igen kívánatos volna, ha ezen fenyőfélék tenyésztésével nálunk is számos helyen tennének kísérleteket; a sikerült tenyésztés mindenesetre nagyon kifizetné magát, mert ezen fáknak Amerikából Európába szállítása fölötté sokba kerül, s ezek bizonyos célokra kiválóan alkalmasak.

— **A legtökéletesebb műtrágya a szőlő- és gyümölcsfára.** Georges Ville tanár, saint-vinceneni kísérleti állomás vezetője, többféle növényre tett mesterséges táplálási kísérletet, kipróbolandó, valjon mely növénynek mily vegyi alkotórészekre és mily hígított állapotban van szüksége, hogy legnagyobb termés érjék el? Ezen kísérletek után konstatálta Ville tanár, miszerint a szőlő- és gyümölcsfánál a legezelszerűbb műtrágya összetétel a következő két keverék, és pedig: 1. 400 kgr. csontliszt superfoszfát, 200 kgr. kálisalétrom és 400 kgr. gipsz, vagy 2. ugyancsak 400 kgr. csontliszt szuperfoszfát, 200 kgr. szén-savas kálium (hamuszir) és 400 kgr. gipsz. Mindegyik keverék egy-egy hektáryi területre elegendő. — A szén-savas kálium ötannyi friss keményfa-hamuval is helyettesíthető. E trágyát őszzel vagy igen kora tavasszal kell alkalmazni, és pedig szőlőnél, úgy, hogy a tőke körül hegyes kapával 5—6 centiméter mély barázdát huzunk s minden oly árkokcákba 100 grammnyi trágyát hintve azt betakarjuk. A gyümölcsfánál egy-egy fára 1—3 kilogrammnyi trágya veendő a fa nagysága szerint s a fa körül a korona széle alatt 3—6 lyukat furunk s azokba öntjük el a trágyát s azután párszor a lyukat vízzel töltjük meg. A szőlőnél Ville tanár a trágyával nagyszerű eredményt ért el, mert egy hektár sovány területről 20.000 kilogramm Chasselas szőlőt nyert.

Vegyes közlemények.

— **Gyászhir.** Lönhart Frigyes m. kir. erdőtitkár f. hó 5-én élete 54-ik évében elhunyt. A temetésen az összes erdőszeti hivatalnoki kar élén Bedő Albert min. tanácsos főerdőigazgatóval részt vett.

— **K.-monostori gazd. tanintézet 25 éves jubiliuma.** Aból az alkalomból, hogy a kmonostori gazd. tanintézet november hóban fenállásának 25 éves évfordulóját ünnepli, az erdélyi gazd. egyesület titkára Sz. Szakáts Péter felkérte a Kolozsvárt helyben lakó volt kmonostori hallgatókat, mikép jöjjenek az egyesület helyiségében össze és indítsanak mozgalmat, hogy a 25 év alatt kmonostoron végzett hallgatók méltóan vegyenek részt a szeretett alma mater ünnepélyén. — Tanubizonyság arra nézve, hogy a volt hallgatók mily szeretettel gondolnak vissza szeretett intézetükre, ezen összejevetel sikerülte. Az összejeött volt halgatók egy kezdeményező és előkészítő bizottsággá alakult Sárosy Pál elnöke alatt. Elhatározva, hogy úgy a sajtó mint egyéb rendelkezésére álló eszközökkel igyekeznek bele vonni az ünnepély megülésébe mindazokat kik 25 év alatt itt végeztek. Provisoris program megalkotása és az első lépések megtételének módzatait megállapítandó a bizottság folyó február hó 11-én d. u. 3 órakor ülést tart az erdélyi gazdasági egyesület helyiségeiben.

— **Borkivitelünk és a mesterséges borokról szóló törvény.** A keresk.-ü. miniszter az összes külföldi konzulátusainkhoz megkeresést intézett természetes magyar borok forgalmának emelése tárgyában. A miniszter e leirathban arról értesíti a konzulokat hogy bár Magyarországon nagyobb mérvben eddig sem fordult elő a borhamisítás, mégis tekintettel főleg azon körülményre, miszerint külföldön igen gyakran hoztak magyarországi borvidékek hamis megjelölésével borokat forgalomba, a kormány és a törvényhozás szükségesnek találta ennek utját állani törvényes garancziákkal. Ezek biztosítani fogják a külföldi vevőt arról, hogy ha közvetlenül a magyarországi termelőkhöz, illetőleg borkereskedőkhöz fordulnak mindenkör a

megjelölésnek megfelelő borvidékekről származó hamisítatlan borokat fognak kaphatni.

— **Gibraltár kereskedelme Ausztria és Magyarországgal.** A gibraltári cs. és kir. konzulátusi hivatal jelentése szerint Gibraltár piacára csupán dohány- és cukor-exportunk van s ez a két cikk is folyton kisebb mennyiségben kerül oda. Még a múlt 1892. év utolsó negyedében 1275 bál dohány érkezett Magyarországból — Fiumén át — Gibraltárra s az elmúlt 1893. év október—december hónapjaiban a kivitel csak 750 bál volt, mely mennyiséget három gőzösön exportálták piacainkra. A cukorhozatalok az utóbb lefolyt évnegyedben Trieszt felől teljesen szüneteltek, a minnek természetes oka az osztrák cukorárak rapid emelkedésében nyilvánult; — a gibraltári piac ezuttal Londonból fedezte szükségletét. — A szivarkapapir és üveghozatalok a konkurrenzia folytán zátonyra jutottak.

— **A keleti körutazás programja.** A Dr. Propper János akadémiai igazgató által szervezett keleti körutazás iránti érdeklődés egy a fővárosi művészi és képviselői körökben, mint a vidéki intelligencia körében oly élénk érdeklődésre talált, hogy az utiprogram jelentékenyen meg bővítettett a következőképen. A körutazás Budapesten veendi kezdetét. 1894. évi márczius 19-én indulnak még pedig különvonattal Pragerhof—Laibachon át Triesztbe Trieszt, Zara, Ragusa, Cattaro, Korfusziget, Patrasson keresztül márczius 25-én érkezik a társaság a Mloyd hajózási társaság külön első osztályu gőzösén Athenba, hol ünnepélyes fogadtatásban részesül a társaság a hatóság részéről. Márczius 28-án érnek el gőzhajón Konstantinápolyba hol a társaság 5 napig időzik, illetve kirándulást tesz az édes vizekhez, kisázsziába stb. megtekinti Konstantinápoly érdekességeit, műemlékeit, Konstantinápolytól a Szuline kikötő érintésével Galaczig illetve Brailáig megy a társaság külön hajón s azontul vasuton folytatja útját Brassó—Kolozsváron át ápril 6-án. Az utazásban résztvevő urak és hölgyek összes költségei beleértve a vasuti és hajószállítás díjait az összes elszállásolást s teljes elmelezést és ellátást, és kalauzolás: összesen 270 frtban állapított meg, amely összeg épen felét képezi: a nyereszkesedésre illetve üzleti haszonra dolgozó vasuti jegyirodák árösszegének. Az élemezés és elszállásolás úgy a hajón, mint a vasutakon rangkülönség nélkül az első osztálynak megfelelőleg van biztosítva. E kirándulásban résztvenni óhajtó urak és hölgyek tájékoztató programot dr. Propper János kereskedelmi akadémiai igazgatótól kaphatnak Nagyváradon.

— **A „Hungária“ műtrágya-gyár árpa-műtrágyázási kísérletekre kifizetett 2000 koronás pályadíja** az Országos Magyar Gazdasági Egyesület által foganatosított bírálat alapján Latál Tamás komoróci földbirtokosnak adatott ki.

— **Ausztria-Magyarország árpakivitele.** Ha végig nézzük Ausztria-Magyarország áruforgalmi statisztikáját, azon örvendetes tapasztalatra juthatunk az árpa kivitelét illetőleg, hogy az évről-évre emelkedik, a mit más gabonafajknál állitanunk nem lehet. Tanubizonyságot tesz erről a legutóbbi időszak is. Az árpakivitel 1893. év október végéig 3.906, 471 q volt szemben az előző év ugyanazon időszakának 3.536, 237 q kivitelével. A többlet tehát már eddig is 370, 235 q. — Maláta kivitelét 1893. október végéig 1.187, 528 q míg az előző évben 1.014, 931 q. A többlet tehát 172, 597 q. Összesen tehát Ausztria-Magyarországból 1893. év október végéig kivittek 5.093, 999 q árpát és malátát. A többi más gabonafajból, mint buza, rozs, tengeri, zab stb. október végéig a kivitel 1.639, 297 q volt. — Biztató körülmény lehet ez mezőgazdánkra, hogy a sörárpatermelést minden lehető módon és eszközzel felkarolják. Tartsák szem előtt azon körülményt is, hogy az Egyesült-Államoknak árpakivitele egyáltalában nincs, úgy, hogy saját szükségletüket is Kanadából kénytelenek beszerezni s így e téren tőlük tartani nem lehet. De ne felejtjük továbbá még azt se, hogy a folyton emelkedő állattenyésztéssel folyton növekedni fog az árpa és maláta utáni kereslet s terményeink jó minősége mindig biztosítani fogja mezőgazdánk részére a megfelelő kivitel.

— **Tejgazdaság.** Minden gazda tapasztalta, hogy télen át az istállózás következtében a

fejős teheneknél úgy a tej jósága, mint a tejhozam csökken. Ezért nem mulaszthatjuk el, hogy a gazdaközönséget ne tegyük figyelmessé a 40 év óta legjobb sikerrel alkalmazott Kwizda-féle Korneuburgi marhatápporra, melyet Kwizda Ferencz J. cs. és kir. oszt. magy. és román kir. udvari szállító ker. gyógyszer-tára gyárt Korneuburgban Bécs mellett. Ezen marha-táppor az étvágy hiányánál, rossz emésztésnél, valamint teheneknél a tejjavításra s tejelő-képesség fokozásánál megbecsülhetlen.

— Kertbirtokosok minden szükségletüket a mi kertjük számára: magvakból, legkivált a jelenleg melegágyakhoz szükséges magvakból, műtrágyából és szerszámokból kell, legmegbízhatóbb és legjobb minőségben a legutányosabban Mauthner Ödön budapesti magkereskedéséből szerzik be, mely az ezen szükségletekre vonatkozó gazdagon illusztrált árjegyzékét bárkinek kívánatra ingyen és bérmentve megküldi. Minden rendelés még beérkezte napján elintéztetik.

Szarvasmarhák eladásának- és vásárlásának közvetítése.

A lapunk m. é. 32-ik számának „Körültekintésben” közlött föltételek mellett hazarészünk állattenyésztőinek eladó magyar fajta szarvasmarha eladását, valamint a venni szándékozoknak a vételt lapunk szerkesztősége közvetíti és erre a bejelentéseket a kívánt adatok közlésével elfogadják.

I. Eladásra be van jelentve:

1 drb. 6 éves kitünő tenyészképes bika; 4 drb. 4 évét és 1 drb. 5 évét töltött tehén, mind vemhes, és 3 drb. 1 éves üsző. Ujabbán 22 darab vemhes tehén. Ezek közül 3 drb. 3 éves, 6 drb. 4 éves, 7 darab 5 éves, 3 drb. 6 éves, 1 drb. 8 éves, 1 drb. 10 és 1 drb. 12 éves, 30 drb. ellős tehén; ebből 2 drb. 8 éves, 7 drb. 4 éves, 13 drb. 6 és 7 éves, 8 drb. 5 éves, egyenként 130 frt árért. — Továbbá 4 darab 2 éves tenyész-bika, és 2 drb. tenyész-bika egyik 2 éves, a másik 3 1/2 éves.

Árak tulzottak ne legyenek.

II. Kerestetik vételre:
(a Királyhágón tulla)

30 drb. erdélyi magyar fajta tehén tenyésztésre, — nagytestű egyenlő jellegű — 8 év körüliek; kiválóak — ha jó foguak — lehetnek 10 évesek is, melyeknek mind vemheseknek kell lenni,

Az „Erdélyi Gazda” szerkesztősége.

— Kerestetik 50 q. szép, osztályozott, vetőmagnak való **zázlós-zab**. Ajánlatok ezen lap kiadó-hivatalába intézendők.

— Gazdasági számadások megvizsgálását elvállalja egy ahoz értő egyén. Bővebb felvilágosítások lapunk szerkesztőségében nyerhetők.

— Egy alig használt Clayton és Schutt-leworth-fele, hat lóerejű **gözkukuriczamorzsoló** 5—600 Hl. napi munkaképességgel eladó kész pénzért vagy egyenértékű tengeriért. Bővebb felvilágosítást nyújt a kiadóhivatal.

Piaczi értesítő.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

Gabonátőzsde.

Buza. Daczára az ismét 1 1/8 centtel alacsonyabb amerikai buzajegyzéseknek, az irányzat nálunk változatlan maradt; malmaink jó vételkedvet tanusítottak Rozs Kissé megszilárdult a fogyasztás érdeklődése folytán. Árpa a. Nyugodt, a vevők nagyon tartózkodók, szemben a sürgős kínálattal. Tengeri. Az állomásokon a kínálat csökkent, de az árak változatlanok. Zab. Az irányzat csendes.

Hivatalos effektív-árak:

	frtól.	frtig.
Buza	7.25	7.75
Rozs	5.55	5.75
Árpa	6.00	9.25
Zab	6.70	7.20
Tengeri	4.40	4.50
Repeze	—	—
Köles	4.20	4.60

A csökkenő amerikai jegyzék árhullámzásokat okoztak.

Értéktőzsde.

A német-orosz kereskedelmi szerződés létrejöttének híre kedvező hatást gyakorolt a tőzsdére, a minék következtében nemzetközi értékek emelkedtek is. Ez azonban nem volt tartós, mivel a nyugati tőzsdék lanyha irányzatot jelentettek. Különösen vasuti részvények még azon okból is olcsóbbodnak, mivel az orosz-német szerződéstől a forgalom csökkenését várják az osztrák vasutakon. A helyi értékpiacon szilárd volt az irányzat és főleg bányavállalati értékek voltak keresettek. A valuták irányzata lanyhult, jöllehet az az árakban nem jutott kifejezésre.

Vetőmagvak. (Mauthner Ödön tudósítása.)

Az összes magvakbeli forgalom átlagosan tekintve, semmivel sem volt kevésbé élénk, mint a múlt héten. Vöröslóherének valóban szép, nagyszemű minőségei már ritkulni kezdenek úgy, hogy ez évben úgy tisztaság, valamint szem tekintetében aligha fogjuk a minőség múlt évi átlagát elérni. Luczerna-ból, a melynek most már határozottan igen gyenge termését kell elismernünk, e héten is csak egész silány minőségű árut kínáltak és legelső rendű belföldi mag csupán amaz egyes magkereskedőknél kapható, kik idejekorán biztosították maguknak a legjelesebb minőségű tétételeket. Takarmányrépa magot és minden egyéb takarmánynövénymagra nézve a piac nagyon szilárd irányzatot mutat, ez utóbbinak főképpen kivételre, míg a répa magnak kiválókép belföldi fogyasztásra volt nagy kelete.

Jegyzeteink 100 kilonként Budapesten ezek voltak:

Vörös lóhere nagyszemű	73 - 76 frt.
Vörös lóhere aprószemű	66 - 70 frt.
Luczerna idei termék	68 - 74 frt.
Baltaczim	17 - 17 1/2 frt.
Bükköny	8 1/2 frt.
Muharmag	8 - 8 1/2 frt.

Kolozsvár, 1894. febr. 8-ról. Tiszta buza 6 frt 80 kr. 5 frt 80 kr. Rozs 4 frt 60 kr. 4 frt 50 kr. Törökbuza 4 frt 70 kr. 4 frt 80 kr. Zab 5 frt 60 kr. 5 frt 80 kr. Széna 2 frt 50 kr. Alomszalma 1 frt 40 kr. Métermázsánként. Fa kemény nem usztatott 3 frt. (Köbméter.) Fagygyugyertya öntött 44 kr. Marhahus 52 kr. Konyhaliszt 7 kr. Rizs 20 kr. Gyöngykása 20 kr. Borsó 18 kr. Lencse 18 kr. Paszuly 8 kr. (Kilogrammonként.) Burgonya 3 frt. (Hectoliter) Savanyu káposzta 5 kr. Savanyu répa 10 kr. (Kl.) Kősző 9 kr. Disznózsir 68 kr. Bors 1 frt 50 kr. Hagyma 10 kr. Fokhagyma 20 kr. (Kilogramim)

Sertésvásári jelentés. Budapest-Kőbánya, 1894. február 2-án. Emelkedő árak mellett az üzlet szilárd volt. Heti átlagárak: magyar válogatott áru 320—380 klg. nehéz 50—51 1/2 kr 280—300 klg. nehéz 48 1/2—49 kr. Öreg 300 klg. tül 47—48 kr. Vidéki sertés 46—48 kr. Szerb 43—47 kr. Román — kr. tiszta klg., páronként 45 klg. életsúly levonás és 4% engedmény szokásos.

Eleség árak: Tengeri frt 5.40. Árpa frt 6—50 Kőbányán átvéve.

Kimutatás.

Debreczen sz. kir. városban az 1894. év február hó 6-án tartott hetivásárról.

Ló felhajtattott 1200 darab, eladatott 380 darab. — Marha felhajtattott 2500 drb, eladatott 320 darab. — Sertés felhajtattott 6750 drb, eladatott 3200 drb.

Erdélyi piaci árak.
(Árak krajczárookban.)

A piaci czikkek	Mérték	Gy.-Fehérvár	Kézdi-Vásárhely	Maros-Vásárhely	Medgyes	Nagy-Enyed	Nagy-Szeben	Szegesvár
Tiszta buza .	mm.	715	700	660	550	600	718	753
Elegy buza .	”	630	686	585	400	550	653	548
Rozs	”	455	432	455	350	500	472	432
Árpa	”	—	520	403	—	—	—	—
Zab	”	660	545	572	250	650	543	550
Törökbuza .	”	430	600	403	325	500	472	520
Széna	”	350	490	330	220	400	210	180
Alomszalma .	”	200	100	150	120	300	135	120
Tüzifa	km	275	250	400	400	275	350	330
Marhahus . .	kg.	40	44	52	40	44	62	52
Február		27	8	8	8	8	19	8

A piaci czikkek	Mérték	Szász-Sebes	Csiksztereda	Deés	Dicső-Szent-Márton	Érzsébet-város	Fogarás	Brassó
Tiszta buza .	mm	650	781	630	640	750	770	754
Elegy buza .	”	560	700	610	400	610	700	523
Rozs	”	450	555	440	380	560	400	485
Árpa	”	—	541	—	360	—	45	614
Zab	”	280	625	520	360	590	500	622
Törökbuza .	”	400	625	480	420	500	475	530
Széna	”	200	250	540	—	270	200	240
Alomszalma .	”	100	100	180	—	270	150	120
Tüzifa	km	250	190	240	300	275	280	300
Marhahus . .	kg.	48	36	48	40	44	44	48
Február		20	17	16	29	31	2	19

A piaci czikkek	Mérték	Sepsit-Szent-György	Szamosújvár	Szász-Régen	Szászváros	Székely-Udvarhely	Sz.-Somlyó	Torda
Tiszta buza .	mm.	720	600	625	720	760	575	650
Elegy buza .	”	600	500	530	580	885	480	475
Rozs	”	500	440	450	500	410	430	475
Árpa	”	520	500	520	510	—	—	450
Zab	”	520	520	480	620	500	580	525
Törökbuza .	”	500	440	445	500	540	440	475
Széna	”	450	250	260	250	300	—	210
Alomszalma .	”	200	120	120	120	150	—	30
Tüzifa	km.	230	250	260	200	240	240	265
Marhahus . .	kg.	44	40	36	40	40	40	44
Február		5	29	8	3	6	3	20

Felelős szerkesztő és kiadó:

Szenterzsébeti Szakáts Péter.
Segéd szerkesztő: Nagy Kálmán.

HIRDETÉSEK.

Alapított 1848-ban.

FREUND A. és FIA

csász. és kir. szabadalmazott
nyereg-, szij- és bőröndárúk gyára
BUDAPEST,
IV. Koronaherczeg-utca 3. szám.

Nagy választék lószerszámok, nyergek, ostorok, zablák, lópokróczok, istálló-szerek, lónyíró ollók és útózó-czikkekben, szivar- s szivarka-tárczák legjobb izlésű kivitelben. jutányos árakon. — Előírással nyeregszerelések tényleges és tartalékos tisz urak részére legolcsóbb árakon.

Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

118 (18—20).

Legkorábban érő, első rendű, eredeti **székely tengeri vetőmag** — a Bögözi vasut-állomáshoz szállítva, — métermázsánként 12 frtért kapható

Ugron Gáspár
földbirtokosnál
Bikafalván,
u. p. Székely-Udvarhely.

Megrendeléseket ezen lap kiadóhivatala is elfogad.

226. (1—x)

Eladó 12 drb. 2 éves tenyészbika

(magyar- erdélyi fajta.)

Sperker Ferencz

Szt. Demeteri birtokán

u. p. N.-Kend.

A tenyészet már több tenyész állat kiállításán lett díjazva. Legutóbb 1891. és 1892. években Kolozsvárt az erdélyrészi 9-ik és 10-ik tenyész-állat kiállításokon

nyolcz I-ső és három II-ik aranydíjjal,

1420 frank összegben s több dicső oklevéllel tüntettetett ki.

Ugyanott kapható tavaszi vetésre

dusan termő, nagy és súlyos szemű

„RACE-HORSE“ zab. Kivánatra minta bérmentesen küldetik.

214. (4-x)

Az 1891-iki, toulouse-i (Franciaország) nemzetközi kiállításán a legnagyobb díjakkal, elismerő oklevél és arany-éremmel jutalmazva.

RENEZEDER JÓZSEF

erdészeti hivatali segéd és faiskola tulajdonos Szt.-Martinban, Innkerület, Felső-Ausztria, ajánlja 1894. év tavaszi idejére legjobb minőségű és legolcsóbb gyümölcsfáit, gyümölcsalanyok, erdei és disznóvénylei, valamint egy részlet friss alma és körtemagjait.

Árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve,

220 (1-1)

Gazdasági
magvak,
gépolajak
SZÁVOSZT
ALPHONS

cs. és kir. udv. szállítónál
BUDAPEST.

V., Arany János-utca 11.

Árjegyzékek kívánatra
ingyen és bérmentve.

(216. 2-14)

Gazdasági és
vásári
zsebnaptár
az 1894. évre.
Nélkülözhetlen szám-
viteli résszel bővítve és
az erdélyrészi vásárok
pontos jegyzékével el-
látva szerkesztette
Szenterzsébeti
Szakáts Péter.
Kiadja az Erdélyi
Gazdasági Eegylet.
Ára 2 korona (1 frt.)
218. (2-x)

30 év óta udv. istállóiban, valamint katonai és polgári nagyobb istállóiban is, használatban, nagyobb erőfeszítések előtt és után erősítőül; továbbá fizetési módok, rándulások, az inak merevsége s más ily alkalmaknál; képesíti a lovat kiváló teljesítményekre idomításnál.

Kwizda-féle Restitutionsfluid
mosóvíz lovaknak. Egy palackkal 1 fr 40 kr. o. é.

Kapható
Ausztr.-Magyar-
ország gyógyszer-
raiban és drogistáinál.
Fő letét:

Kwizda Ferencz János

osztrák cs. és kir. és román kir. udv.
szállító ker. gyógyszer. Korneuburgban,
Bécs mellett.

(1-15)

Tessék a fönnebbi védjegyekre ügyelni, s a vételnél határozottan kifejezni:

Kwizda-féle Restitutionsfluid.

Kwizda Ferencz János
osztr.-m. cs. és kir. és román kir. udv. szállító ker. gyógyszer-tára, Korneuburgban.

Kwizda-féle köszvényfolyadék.

Évek óta kipróbált; fájdalomcsillapító házi szer köszvény, csúsz és idegbajok ellen.

Kwizda-féle köszvényfolyadék.

Kapható minden gyógyszer-tárban.

Tessék a védjegyre ügyelni s a vételnél határozottan kifejezni:

Kwizda-féle köszvényfolyadék.

Árak:
1/2 palack 1 frt o. é.
1/2 palack 60 kr.

Raktár TAUFFER FERENCZ utóda czégnél

KOLOZSVÁRT.

Az első szegedi cs. és kir. szabadalmazott

Műtrágyagyár Részvénytársaság

ajánlja a nagy érd. gazda közönség figyelmébe saját gyártmányu és szavatolt növényi-tápanyag tartalmu

phosphor
nitrogén
kali

műtrágyáit

nemkülönbön szabadalmát képező

különlegességeit
mindennemű gazdasági növényekre.

A gazdaközönség kényelmére gyártmányainkból állandó nagy raktárt tart TAUFFER FERENCZ utóda magkereskedő czég KOLOZSVÁRT.

Árjegyzéket és a műtrágyák alkalmazására vonatkozó vezérfontalat bárkinek készséggel küld.

(11-10)

az igazgatóság.

A magas kormány kezdeményezése folytán 3,000,000 frt alaptőkével alapított

Hungária műtrágya-, kénsav- és vegyi ipar részvény-társaság

ajánlja saját gyártmányu, tiszta kénsavval feltárt, elismert kitűnő minőségű műtrágyáit; esontliszt-, spodium-, ammoniak és ásványi superphosphatokat, párolt esontlisztet,

Répatrágyát,

chilisalétromot, kénsavas kálit és ammoniakot; különlegességeket, mint: szőlő-, répa-, rét-, kender- stb. trágyát és mindennemű egyéb műtrágyát. — Talaj-elemzések díjmentesen eszközöltetnek. — Felvilágosítással és árjegyzékkel készségesen szolgál gyáraink központi irodája: Külső-soroksári-út, régi lóversenyter, vagy Kiss Ernő vaskereskedő Kolozsvárt, a ki az erdélyi részekre egyedüli és kizárólagos nagy raktárt tart; honnan a műtrágya anyagok közvetlenül és jutányos áron beszerezhetők — szavatolt belérték mellett — bármily mennyiségben.

Gyárak: Budapest és Zsolnán.

Posta és távirtdahivatal Budapest kénsavgyár.

201. (6-x)

Mindennemű műtrágya.

Répatrágya.

Megjelent: FROMMER A. HERRMAN utóda

119 Füzlet: V. TŰKÖR-UTCZA 5. SZÁM. BUDAPEST Fióküzlet: VI. ANDRÁSSY-UT 1. SZÁM. (12-39)

ŐSZI ÁRJEGYZÉKE

➔ Őszel vetendő magvakról, rózsákról, virághagymákról és díszfákról. ➔

Vásárol mindennemű GAZDASÁGI MAGVAKAT a legmagasabb árakon.

A legkitünőbb

valódi, erdélyi, legutolsó évi,

vörös virágu lóhere vetőmag.

Háromszor tisztított, a m. kir. állami vetőmag vizsgáló állomás által zsákonként vizsgált, törzskönyvezett, és szavatolt

teljesen arankamentes,

s mint ilyen varrás nélküli zsákokban olomzárolt, nagyszemű, kipróbált csiraképes,

lóheremag

kapható Kolozsvárt

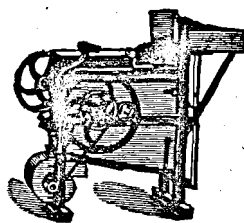
az Erdélyi Gazdasági Egylet

Heremag tisztító raktárában.

225 (1-x)

Kukoricza-morzsolók

kéz és erőhajtásra, egyszerű és kettős szerkezettel, szelelővel és szelelő nélkül.

126 (9-10)

Gabona-rosták,
Konkolyozók (trieurók).
Széna- és szalmasajtók,
Takarmány-füllesztők,
Takarék-főző-üstök,
Szecs kavágók,
Répa- és burgonyavágók,
Darálók

elismert legjobb minőségben és szerkezettel készülnek

MAYFARTH PH. ÉS TÁRSA

gazdasági gépgyárban

BÉCS, II., Taborstrasse 76. sz.

Árjegyzékek ingyen. — Képviselek felvételnek.

1893. Vetőgép versenynél Attrakon, az első díjat ismét Kühne E. „Hungaria Drill“ sorvetője nyerte el.

KÜHNE E. gazdasági gépgyára Mosonban.

(Alakult 1856.)

Főraktár: Budapest, VI. ker. Váci-körút 21.

ajánlja:

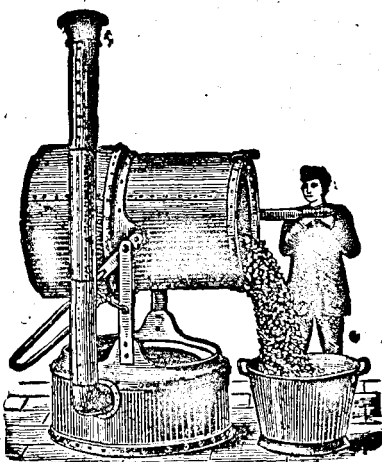
Ventzky-féle szab. takarmány füllesztőit három nagyságban.

(Többszörösen kitüntetve, legutóbb 1893. szeptember hóban Bécsben tartott versenyen. Elismerő bizonyítványokkal szívesen szolgálunk.)

Répa- és burgonyamosók, Répavágók és zuzók; szecs kavágók, darálók és kukoricza-morzsolók minden nagyságban. Takarmány kamrák teljes berendezése, szelelő magtárrosták, konkolyozók, gabnatartók sat. sat. raktáron.

124. (17-20)

1893. szeptember Bécs. Első díj, a mezőgazdasági miniszterium nagy ezüst érme takarmánykészítő gépeiért.

EGERESI műtrágya-gyár

KRAMMER J.

Ajánlja: párolt csontliszt, szuperfoszfát, Thomassalak, trágyafűsz, chilisalétrom és egyéb különleges műtrágya-

termékeit. Talajvizsgálatok díjmentesen eszközöltetnek — Részletes árjegyzékkel szolgál a gyár központi irodája

Budapest, V., Dorottya-utca 9. szám.

202. (6-52)